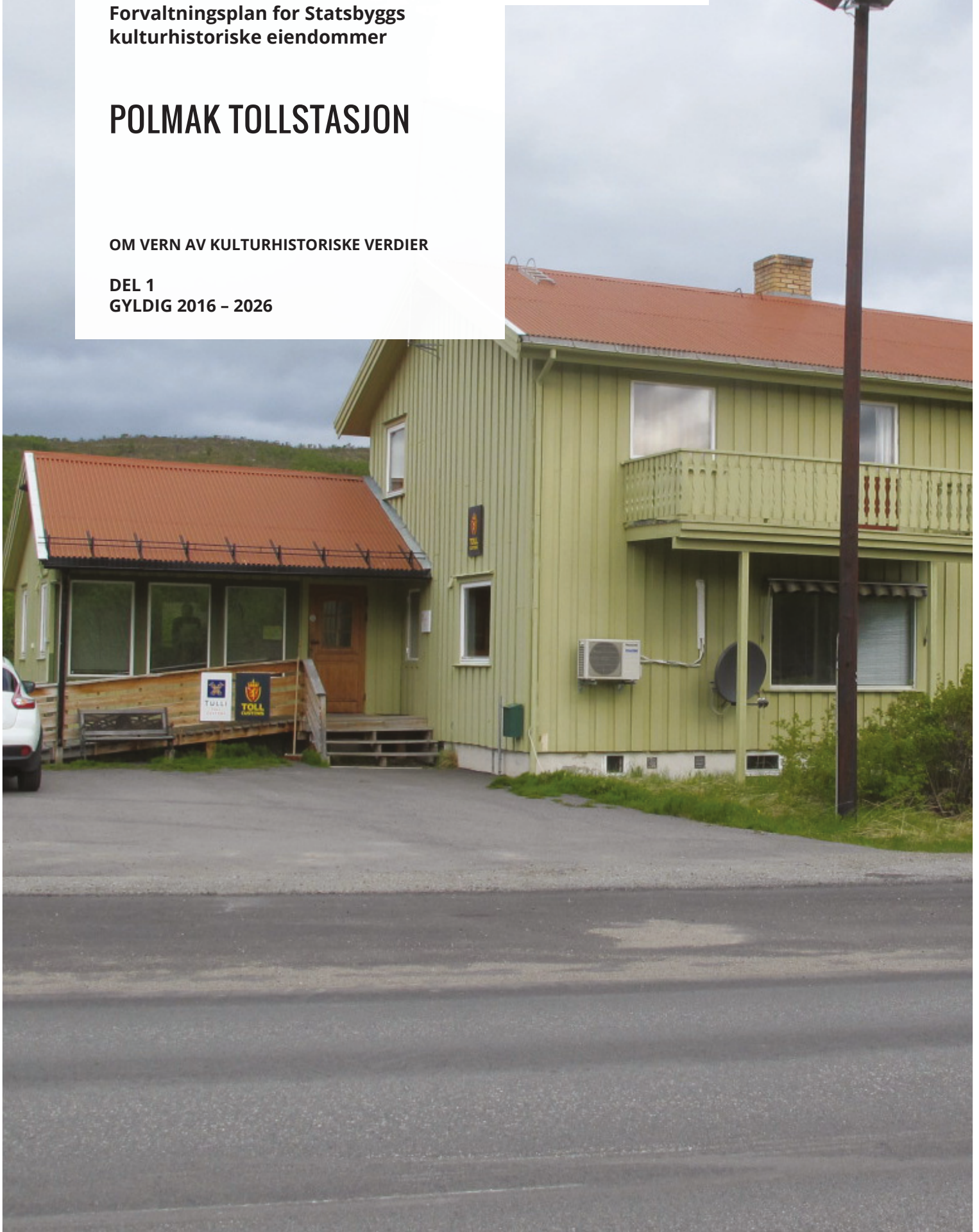

**Forvaltningsplan for Statsbyggs
kulturhistoriske eiendommer**

POLMAK TOLLSTASJON

OM VERN AV KULTURHISTORISKE VERDIER

**DEL 1
GYLDIG 2016 – 2026**

Innhold

Innhold	1
1 Innledning.....	2
2. Eiendomsinformasjon.....	3
3. Vern	4
Fredet/verneklasse 1.....	4
4. Historie, arkitektur og kulturhistorisk verdi	5
Sektorhistorie	5
Eiendomshistorie.....	5
Kulturhistoriske verdier ved bygninger, park og landskap.....	6
Verdier som ikke er omfattet av vern	7
5. Forvaltning, drift og vedlikehold.....	9
Bygningens materialbruk.....	10
Typiske utfordringer ved anlegget	11
6. Prosedyrer ved endringstiltak.....	13
a. Vanlig vedlikehold	13
b. Tiltak verneklasse 1 - fredning.....	13
c. Tiltak verneklasse 2	13
Innhold i søknad om dispensasjon eller tillatelse	13
Andre typer vern - Hvem sendes søknaden til?	13
Søknad om byggetillatelse etter plan- og bygningsloven.....	14
Kulturminnehensyn i plansaker.....	14
Dialog med leietaker om kulturminneverdiene	14
Ved bestilling av arbeider/kontrahering	14
Statsbyggs kulturminnerådgivere.....	14
7. Ansvar og organisasjon i forvaltningen av kulturhistoriske verdier i Statsbyggs eiendommer	15
Kilder.....	15

1 Innledning

Hensikten med denne forvaltningsplanen er å klargjøre forutsetningene for forvaltningen av den foreslått fredete Polmak tollstasjon, slik at vernet ivaretas og det daglige forvaltning-, drift- og vedlikeholdsarbeidet (FDV) gjennomføres i tråd med kulturminnefaglige forutsetninger. Forvaltningsplanen bygger først og fremst på verneklasse 1, fredning som omfatter eksteriør og deler av interiør.

Forvaltningsplanen har to nivåer:

Nivå 1, Forvaltningsplanheftet (dette dokumentet) omhandler vern, kulturhistoriske verdier, og rutiner og mål for drift og vedlikehold.

Nivå 2, detaljerte registreringer av bygningselementer og anlegg som er omfattet av vern. På sikt skal registreringene integreres i forvaltningssystemet SESAM, der aktuelle forutsetninger for vern integreres i Statsbyggs helhetlige oppfølging av eiendommene. Frem til SESAM er operativt vil den detaljerte registreringen ligge som vedlegg til forvaltningsplanens nivå 1.

Kongelig resolusjon (Fornyings- og administrasjonsdepartementet 2006) fastslår at det skal lages sektorvise landsverneplaner for statelige kulturhistoriske eiendommer, og forvaltningsplan for hver enkelt eiendom. Polmak tollstasjon omfattes av Finansdepartementets landsverneplan, og er foreslått fredet. Gjennom etablering av verneklasse 1 fredning i forvaltningsplaner for de kulturhistoriske eiendommene skal Statsbygg sikre at intensjonene i Kongelig resolusjon blir fulgt opp og at Statsbyggs arbeider utføres med "god kulturminnefaglig planlegging, utbygging, forvaltning og drift av eiendommer gjennom fokus på eiendommenes tålegrense og økonomi, og slik at brukere og den interesserte allmennhet opplever og forstår eiendommenes identitetsskapende og historiske verdi også i fremtiden" (Statsbygg 2003).

Denne forvaltningsplanen er utarbeidet av Høyer Finseth as i samarbeid med Arkitektskap as, på vegne av Statsbygg. Forvaltningsplanens gyldighet er perioden 2016-2026.

Oslo, 12.08.2016

Frode Meinich
Eiendomsdirektør
Statsbygg

Gustav Lindskog
Eiendomsforvalter
Statsbygg Nord

2. Eiendomsinformasjon

Kompleksnummer: 150 Polmak tollstasjon

Byggnummer: 403 Polmak tollstasjon

Gnr/bnr: 40/4

Adresse: Polmakveien 1615, 9845 Tana

Eier: Statsbygg

Forvalter: Statsbygg

Bruker/leietaker: Tollvesenet

Tomteareal: ca. 7800 m²

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg

3. Vern

Eiendommen er foreslått fredet.

Fredet/verneklasse 1

I forbindelse med landsverneplan for Finansdepartementet er eiendommen foreslått fredet (verneklasse 1).

Formålet med foreslåtte fredning er å ta vare på en formålsbygd embetsbolig og -kontor oppført av staten i 1954 som del av gjenreisingen etter annen verdenskrig. Fredningsforslaget omfatter eksteriør av bygningen, unntatt rampe, repos og ny trapp i inngangsparti, utvidelsen av verandaen i andre etasje på sørvestfasaden, og terrasse med trapp på nordøstfasaden.

Området rundt bygningene er regulert til formål offentlig bygg – administrativt bygg i medhold av plan- og bygningsloven. Øvrig tomt er dels regulert til formål jord- og skogbruk, og dels uregulert.

4. Historie, arkitektur og kulturhistorisk verdi

Sektorhistorie

Lensmannsetaten

Med den nye politiloven som trådte i kraft i 1937, ble alt politi statens ansvar. Lensmennene, som tidligere var kommunenes ansvar, fikk da noe av sine inntekter ved lønn av staten, i tillegg til sportler (betaling for utførelse av offentlige forretninger) og gebyrer som de krevde inn for oppgaver de utførte for det offentlige og for private. Lensmannen måtte selv betale sitt kontorhold og andre driftsutgifter. Denne ordningen gjaldt til 1974, da lensmennene fikk fastlønnsordning. Sportler og gebyrer går nå til staten, og staten har overtatt driftsutgiftene. Lensmannen ansatte tidligere sine betjenter og kontorfolk og lønnet dem av egen lomme. Dette varte til etter 2. verdenskrig.

Tollvesenet

Tolletaten har en lang historie i Norge. Den har hatt en sentral rolle for norsk økonomi og vært en viktig etat i oppbygningen av Norge som selvstendig nasjon. Tollvesenet lå tidligere direkte under Finansdepartementet. Fra 1957 var Tolldirektoratet den sentrale myndighet; siden 1974 har tollvesenet vært underlagt Toll- og avgiftsdirektoratet. Landet er delt i seks tollregioner, som igjen er delt i 20 tollsteder.

De fleste av de gamle tollstasjonene ble nedlagt på midten av 1900-tallet, mens de mest sentrale ble opprettholdt. Toll- og avgiftsetatens eiendommer består i dag av en rekke tollstasjoner som har en historie helt tilbake til 1700-tallet. De fleste ligger i uthavner langs kysten, men det finnes også noen i innlandet ved grensene til Sverige, Finland og Russland. De fleste tollstasjonene har huset tollbetjenter og deres familier, i tillegg til at de har hatt vaktrom og lager for tollvarene. På stasjonene har det ofte vært hageanlegg for dyrking av nyttevekster og til rekreasjon.

Eiendomshistorie

Bygningen som i dag huser tollstasjonen, ble oppført som lensmannsbolig med kontortilbygg i 1954. På nabotomten, som i dag er i privat eie, ligger lensmannsbetjentboligen som ble oppført i 1947/50, og som er nevnt i St. meld. 10. Dagens tollstasjon ligger på en eiendom kalt Polmak handel, og er ifølge St.meld. nr. 10, 1972, m. fl. anskaffet i 1948. I følge skjøtet fra 1948 ble eiendommen "Polmak handel" overdratt til Det Kongelige Justis- og Politidepartementet.

I 1955 ble det fradelt en parsell fra eiendommen og overdratt til Samferdselsdepartementet, Hotell- og Turistdirektoratet. Den utskilte parsellen fikk bruksnavnet "Polmak Fjellstue". Ifølge St. meld. 10, 1958 var eiendommen "Polmak handel" på 60 mål.

I 1964 ble Polmak kommune slått sammen med Tana kommune. Det var to lensmannskontorer fram til 1970, da lensmannskontoret i Polmak ble lagt ned og tollvesenet overtok lokalene. Tollstasjonsbestyreren bodde på stedet fram til ca. 2000. Riksveg 895 som går forbi Polmak tollstasjon ble anlagt i 1970. Tidligere lå tollstedet 5 mil vestover langs Tana elv hvor det var fergeforbindelse over til Finland.

Eiendommen forvaltes av Statsbygg og er leid ut til Tollvesenet.

Kulturhistoriske verdier ved bygninger, park og landskap

Bygningen er tilnærmet intakt i sin opprinnelige utforming. Bygningens arkitektur vurderes som karakteristisk for sin samtid og gjenspeiler den typiske gjenreisningsarkitekturen i Finnmark på en god måte. Bygningen er likeledes en viktig representant for en formålsbygd embetsbolig- og kontor oppført av staten i gjenreisningsperioden.

Det er ikke registrert hageanlegg i tilknytning til bygningen, men det karakteristiske landskapet som omgir eiendommen, med lyng og bjerketrær er i delvis intakt.

Utsnitt av flyfoto fra Fjellanger Widerøe: Polmak i 1963. Tollstasjonen (den gang lensmannskontor) sees som en større, gul bygning (markert med rød sirkel). (Tana museum/Digitalt Museum, CC BY-SA)

Arkitektur

Bygningen består av to deler, en opprinnelig boligdel og en kontordel på én etasje. Begge er oppført samtidig i 1954.

Bygningen har også en inngang mot sørøst, som trolig fungerte som privatinngang til boligen. Den opprinnelige boligdelen er på 80 kvm i to etasjer samt kjeller, og kontordelen er på 40 kvm. I kjelleren var det opprinnelig to arrestrom hvorav kun det ene er bevart. I dag bor det ingen i bygningen, og hele bygget benyttes som tollstasjon.

Terrasse og inngang mot øst. Arkitekturen er karakteristisk

for mye av den enkle og mer standardiserte gjenreisningsarkitekturen fra 1950-tallet. Bygget er formålsbygd som lensmannsbolig med kontordel, men ble i 1970 gjort om til tollstasjon med tollmesterbolig.

Vinduene i alle fasader er trolig skiftet før 1970. Fasaden ble modernisert i 1972, ifølge tegninger. Terrassen på baksiden, mot sørøst, er trolig oppført på dette tidspunktet. Verandaen i annen etasje ble trolig utvidet i dybden og understøttet med søyler omkring år 2000. Rekkverket ble samtidig skiftet fra liggende bord til vertikale sprosper med utskjæringer. Inngangspartiet er trolig endret rundt samme tid; inngangsdøren er skiftet, reposit utvidet og ny trapp og rampe oppført. Foto fra kompleksrapporten viser inngangspartiet slik det var før ombyggingen.

Over: universelt utformet inngangsparti, og veranda mot sørvest per juni 2016. Til venstre: bilde fra kompleks-rapport i landsverneplanen, som viser opprinnelig inngangsparti. Foto: Statsbygg

Verdier som ikke er omfattet av vern

Innvendige trapper, fengselscelle i kjeller med jerndør, opprinnelige fyllingsdører, samt panel, himlinger og skapinnredning i andre etasje i lakkert furu har kulturhistorisk verdi.

Begge foto: Arkitektskap, juni 2016.

5. Forvaltning, drift og vedlikehold

Statsbyggs mål og hensikter:

For en eiendom som er vernet gjennom bestemmelser om fredning eller bevaring, er det et mål og en forpliktelse å ta vare på de kulturhistoriske verdiene.

- *Strategi for kulturhistoriske eiendommer 2013 -2017* (KHE-strategien) angir hvordan forvaltningen av eiendommen skal gjennomføres: "Vi planlegger langsiktig for å forebygge skade, og tar vare på og utvikle eiendommene ved drift/skjøtsel, vedlikehold og ombygging." (Statsbygg 2013)
- I henhold til *Statsbyggs vedlikeholdsstrategi 2015 - 2019* skal det utføres verdibevarende vedlikehold på vernede bygninger og anlegg ved Polmak tollstasjon.
- *Forvaltningsplan*: Tiltak gjennomføres i tråd med beskrivelser i forvaltningsplanenes nivå 2/detaljerte registreringer i dRofus/SESAM.
- SBs kulturminnerådgivere i faglig ressurscenter gir råd om løsninger for å ivareta både behovene og vernet, og bistår med å styre prosessen på en god måte. Ta kontakt tidlig.

Antikvariske prinsipper

Alle arbeider ved vernet eiendommer skal utføres etter antikvariske prinsipper:

- Gjennomføre gode forundersøkelser for å kunne velge løsninger og metoder
- Endre minst mulig
- Reparere fremfor å skifte ut
- Bruke materialer og farger i tråd med opprinnelig eller eksisterende
- Bevare mest mulig av opprinnelige elementer
- Dokumentere funn underveis
- Bruk fagfolk med dokumentert erfaring fra arbeid i vernet bygninger og anlegg

Gode veiledere for antikvarisk riktig vedlikehold:

- Statsbygg har laget byggevettregler for vernet bygninger:
<http://www.statsbygg.no/files/samfunnsansvar/kulturminnevern/GodtByggevettPlakater.pdf>
- Center for bygningsbevaring: www.bygningsbevaring.dk
- Bygg og Bevar: <http://www.byggogbevar.no/>
- Riksantikvarens hjemmeside, Informasjonsark, under Publikasjoner:
<http://www.riksantikvaren.no/Veiledning/Publikasjoner>

Ikke søknadspliktige tiltak – vedlikehold og tiltak som kan igangsettes uten avklaring.

Å ta vare på eksisterende bygningselementer, detaljer, farger og overflater gjennom ordinært vedlikehold sikrer formålet med vernet. Vedlikehold og reparasjoner utført med samme teknikk og materialbruk er ikke søknadspliktig, så lenge det ikke gjøres forandringer. Eksempler er utskifting av råttent treverk, reparasjon av skadet tegl, puss, smijern eller ødelagte beslag.

Opplysninger om korrekt material- eller metodebruk finnes i forvaltningsplanens registreringer i nivå 2, dRofus/SESAM. Ved tvil kan Statsbyggs kulturminnefaglige rådgivere kontaktes, f.eks. dersom

tidligere inngrep eller reparasjoner ikke er utført med opprinnelige metoder eller materialer, eller på en måte som ikke er tilpasset anlegget eller byggverks egenart.

Tiltak ut over ordinært vedlikehold – kulturminnefaglig avklaring og godkjenning

Tiltak utover vanlig vedlikehold er søknadspliktige. Dette gjelder alle endringer, f.eks. ombygginger, utskifting av bygningsdeler, vindu-/dørutskifting, hulltaking for nye føringsveier, endring av farge og maling av umalte flater. For alle slike tiltak må Statsbyggs kulturminnefaglig kompetanse involveres fra starten. Det gjelder også reversible tiltak og tilbakeføring til dokumentert opprinnelig situasjon.

Utomhus, dersom det er utomhusvern

For det fredede grøntanlegget gjelder at alle tiltak som går utover vanlig skjøtsel og vedlikehold, krever godkjenning av vernemyndighetene før tiltaket iverksettes. Grøntanleggets utforming, struktur, proporsjon, overflater, terrengform, materialer, vegetasjon og elementer må således ikke fjernes eller endres uten avklaring med kulturminnefaglig kompetanse i Statsbygg. For å sikre hagearkeologiske spor i grunnen, krever all maskinell graving i vernet areal slik avklaring.

Vanlig vedlikehold av grøntanlegget kan utføres uten avklaring med kulturminnefaglig kompetanse i Statsbygg. Dette skal utføres på en måte som ivaretar de kulturhistoriske kvalitetene. Eksempel på vanlig vedlikehold er ordinær vedlikeholdsbeskjæring, fjerning av død vegetasjon og eventuell nyplanting av samme art, mindre reparasjon av murer og trapper med samme materialer som opprinnelig brukt. For øvrig skal trepleie skal utføres av faglærte. Inngrep i og komprimering av jord i rotsonen til trær, hekker eller trær skal unngås, og stammeskader ved rothals ved plenklipping skal unngås.

Vurdering av miljø- og kulturminnehensyn

Ofte er godt kulturminnevern også godt miljøvern. Ved alle typer verne- og restaureringsoppdrag skal miljøhensyn vurderes, og der opprinnelige materialer inneholder miljøskadelige stoffer, skal utskifting vurderes. Ved utskifting av materialer må uetiske materialvalg, f.eks. visse sorter tropisk tømmer, unngås.

Bygningens materialbruk

Yttervegg

Veggen er utført i bindingsverk som er panelt med tømmermannspanel utvendig, i dag malt lys grønn. Malingstype er ikke kjent. Ved hjørnet mot syd er det et parti der de gamle fargelagene er synlige. Bygningen synes ut ifra disse opprinnelig å ha vært lys, off-white eller eggeskallgul. På flyfoto fra 1963 (s. 7) kan bygningen se ut til å ha hatt en noe kraftigere gulfarge.

Yttertak

Boligdelen i to etasjer har saltak, mens kontorfløyen har saltak/pulttak. Alle takene er tekket med rødmalte korrugerte stålplater av ukjent alder. Renner og nedløp er i malt stål eller sink. Takutstikket er panelt på undersiden.

Tak sett fra balkong.

Dører

Bygningen har fire ytterdører, tre i første etasje og en ut til balkong i andre etasje. Ingen av dørene er originale, men malte tredører av ulik alder og utforming. Balkongdøra er en malt dør med panelt brystning og stort glassfelt. Dør ut til balkong mot sørvest er en malt tredør med to smale vertikale glassfelt. Dør fra kjeller er en tett tredør og hoveddøra er en nyere lakkert furudør med glassfelt.

Vinduer

Alle vinduer er utført som hvitmalte ett-fags vippevinduer. Størsteparten av vinduene er av nyere dato hhv fra 1972, 1983 og 1999. Unntatt er det vertikale vinduet ved hovedinngangen, et kvadratisk kjellervindu mot sydvest og to små kvadratiske vinduer i andre etasje mot nord, som antas å være originale.

Sokkel/grunnmur

Bygningen har grunnmur/kjellermur av pusset/malt betong.

Til venstre: balkongdør. Til høyre: originalt kjellervindu. Begge foto: Arkitektskap, juni 2016.

Typiske utfordringer ved anlegget

Yttervegg

Ved normalt vedlikehold males veggene med linoljemaling. Før behandling skrapes løs maling bort, og veggene vaskes med salmiakkvann. Bart treverk flekkes. Ved behov for småreparasjoner anbefales det skraping og flekking. Ved maling av hele bygningen anbefales det å vurdere oppmaling med original fargesetting.

Yttertak

Det anbefales årlig tilsyn av tak, herunder kontroll av beslag, takrenner og nedløp, i tillegg til rensing av takrenner.

Dører

Ved normalt vedlikehold må malte dører males med linoljemaling. Ved behov for småreparasjoner anbefales det skraping og flekksparkling og oppmaling med linoljemaling. Evt sprekker kittes med

linoljekitt tilsatt litt kritt for å få kittet fastere, og slipes før oppmaling med linoljemaling. Ved større sprekker må sprekke sages forsiktig opp, og heltre i samme farge og kvalitet kiles inn. Den lakkerte døra skrapes og lakkes ved behov.

Vinduer

Ved normalt vedlikehold bør vinduer males med linoljemaling. Ved behov for småreparasjoner anbefales det skraping og flekksparkling og oppmaling med linoljemaling. Ved større vedlikeholdsarbeider på vinduer anbefales det å vurdere oppmaling med original fargesetting dersom dette har vært en annen farge enn hvit og lar seg dokumentere. Evt sprekker eller større skader kittes med linoljekitt tilsatt litt kritt for å få kittet fastere, og slipes før oppmaling med linoljemaling. Ved større sprekker må sprekke sages forsiktig opp, og heltre i samme farge og kvalitet kiles inn. Kittede vinduer går over og flekkittes der det er løs og sprukken kitt, før disse males. Det benyttes linoljekitt og linoljemaling. Treverket i kittfalsen påføres kokt linolje før ny kitt påføres.

Vinduer fra 1972 inneholder PCB og er spesialavfall. Ved evt. utskifting må disse tas hele ut i rammen før levering til mottak.

Sokkel/grunnmur

Ved mindre utbedringer skal grunnmuren pusses og males med en diffusjonsåpen maling. Fukt i kjeller holdes under oppsikt, tiltak må evt. vurderes.

Landskap

Gjengroing med gran bør unngås. Gjenværende bjørketrær bør ikke felles.

6. Prosedyrer ved endringstiltak

I planleggingen av vedlikehold og andre tiltak er det viktig å avklare tidlig om tiltakene vil ha innvirkning på verneverdiene i anlegget. Dersom forvalter eller driftssjef er i tvil eller ønsker råd, anbefales det alltid å ta kontakt med Statsbyggs kulturminnerådgivere..

a. Vanlig vedlikehold

Vanlig vedlikehold på bygninger eller utearealer omfattet av vern kan utføres, så fremt detaljering, materialbruk og farge ikke endres. Andre tiltak som fører til større eller mindre endringer, skal avklares gjennom følgende saksbehandling:

b. Tiltak verneklasse 1 - fredning

Tiltak *utover* ordinært vedlikehold krever dispensasjon fra kulturminneloven. Søknad om dispensasjon skal sendes Riksantikvaren i god tid før tiltaket påbegynnes. I fremdriftsplanen for tiltakene må det tas høyde for saksbehandlingstid hos Riksantikvaren. Statsbygg har månedlige koordineringsmøter med Riksantikvaren hvor søknader kan godkjennes over bordet, forutsatt at de er tilstrekkelig forberedt og begrunnet, og oversendt Riksantikvaren på forhånd.

Det er eiendomsforvalter eller prosjektleder som utarbeider forslag til dispensasjonssøknad. Statsbyggs kulturminnerådgivere kan bistå med søknaden og være en diskusjonspartner for løsningsforslag, gi søknaden en anbefaling og bistå i videre prosess. Statsbygg skal stå som den formelle søker, også der det er innleid ekstern prosjektleder/arkitekt.

Se "*Innhold i søknaden*" under.

c. Tiltak verneklasse 2

Anlegg i verneklasse 2 er underlagt samme prinsipper for håndtering og saksbehandling som anlegg i verneklasse 1, men behandles i egne Statsbyggsinterne koordineringsmøter.

Innhold i søknad om dispensasjon eller tillatelse

Saker til behandling i koordineringsmøte skal presenteres i en egen mal. I presentasjonen skal følgende oppgis:

- **Identifisering** av bygning eller utomhusareal:
 - Kommunenumr/gnr/bnr, kompleksnavn og -nummer, byggnavn og -nummer.
 - Kart
 - Foto av bygning
- Beskrivelse av **behovet** for å gjennomføre tiltaket
- Gjøre rede for **vernestatus og kort historikk** slik det fremgår av forvaltningsplanens kapittel 3 (vernestatus) og 4 (historikk).
- Beskrive **forslag til tiltak**:
 - Presentasjon av tiltaket og valgte løsninger.
 - Vis eksisterende og ny situasjon med foto og skisser.
 - ⊕ Redegjør for kulturminnekonsekvenser som f.eks. inngrep i/endringer av det som er vernet.
 - Beskrivelse av hvilke alternativer som har vært vurdert og begrunnelse for valgt løsning.
 - Kulturminnefaglig vurdering av valgt løsning.

Andre typer vern - Hvem sendes søknaden til?

Bygninger og anlegg kan være omfattet av andre og/eller flere former for vern:

- **Regulert til bevaring gjennom Plan- og bygningsloven, kommunen/Byantikvar:** Kommunen behandler søknaden.

- **Kommunal kulturminneplan/gul liste: kommunen/Byantikvar:** Kommunen behandler søknaden.
- **Både fredet og regulert samtidig:** Riksantikvaren behandler søknaden først, og deretter sendes søknaden videre til kommunene sammen med Riksantikvarens anbefaling.
- **Ved kulturminner i grunnen/arkeologiske forhold:** Fylkeskommunen behandler søknaden.
- **Landskapsvern:** Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet.

I tillegg til disse kravene som går spesifikt på forhold til vedtatt vern, kan et tiltak være søknadspliktig etter de generelle bestemmelsene i plan- og bygningsloven med forskrifter.

Søknad om byggetillatelse etter plan- og bygningsloven

Kommunen behandler slike søknader, og det er kommunen selv som sørger for at saker videresendes til rett kommunal instans der tiltaket berører kulturminneverdier. For byggesaker i regi av Statsbygg vil kommunens kulturminnemyndighet normalt kreve dokumentasjon på at tiltaket er avklart med Riksantikvaren, f.eks. ved dispensasjon fra kulturminneloven. Uten slik dokumentasjon vil byggesøknaden ikke kunne behandles. Informasjonsark om Oslo Byantikvars rolle i byggesaker er nyttig lesing: www.byantikvaren.oslo.kommune.no

Kulturminnehensyn i plansaker

Som hjemmelshaver vil Statsbygg, ofte eiendomsforvaltningen, motta planforslag til høring som berører egen eller tilgrensende eiendom. Eiendomsforvalter må da snarest mulig ta rede på om planforslaget kan virke inn på kulturminneverdiene. Videre må eiendomsforvalter i en høringsuttalelse skrive at det må tas hensyn til kulturminneverdiene i den videre planleggingen. Dersom planforslagets virkninger for kulturminneverdiene ikke er entydig beskrevet, kan Statsbyggs kulturminnefaglig kompetanse kontaktes.

Dialog med leietaker om kulturminneverdiene

Også bruker har ansvar for å ivareta verneverdiene i anleggene. Kongelig resolusjon 01.09.06 stadfester at sektorene har et selvstendig ansvar for å ta vare på kulturminneverdier, dvs. at leietaker og deres departement har et slikt ansvar sammen med Statsbyggs eiendomsforvaltning. Det er viktig å avklare hvilke områder vernet kan få praktiske konsekvenser for (f.eks. sårbare interiører og/eller grøntområder), og ha en dialog med leietaker om hva som krever hensynsfull bruk og om nødvendigheten av tidlige avklaringer ved ønsker om endringstiltak mm. Statsbygg kan bistå leietaker/bruker med kulturminneverdier også i de sakene der leietaker har et selvstendig ansvar ihht. leiekontrakt.

Ved bestilling av arbeider/kontrahering

Arbeider som skal settes bort til eksterne aktører må beskrives grundig, slik at de blir utført riktig og i henhold til vernet. Det er vesentlig å formidle vernestatus, eventuelle krav til erfaring/spisskompetanse hos utførende, og Statsbyggs krav til fremgangsmåte og til endelig resultat. Statsbyggs kulturminnekompetanse kan være rådgiver og diskusjonspartner i denne prosessen, i god tid før anbudsinvitasjon skal sendes ut.

Statsbyggs kulturminnerådgivere

Ved alle spørsmål som knytter seg til tiltak og verneverdier kan kulturminneansatte i Statsbyggs Faglige ressurscenter kontaktes

7. Ansvar og organisasjon i forvaltningen av kulturhistoriske verdier i Statsbyggs eiendommer

For at leietakere og andre utenfor Statsbygg skal få mest mulig nytte av forvaltningsplanene, følger en kort orientering om ansvar og organisering i Statsbyggs eiendomsforvaltning.

Statsbygg eiendomsforvaltning er organisert under 5 regioner. (Utenlandseiendommer håndteres av en egen seksjon på hovedkontoret.) I hver region er det en regiondirektør med en eller flere forvaltningssjefer under seg. Deretter kommer forvalterne som kan ha forvaltningen av en eller flere eiendommer. På hver eiendom er det driftspersonell som bl.a. avdekker behov for tiltak på eiendommen. De kulturhistoriske verdiene på eiendommene ivaretas gjennom et godt samspill mellom driftsansvarlig og forvalter, der begge må ha god kjennskap til disse verdiene. Ved alle arbeider som kan påvirke verneverdien skal man konsultere kulturminnefaglig personell i Statsbygg før oppstart. Forvalter har ansvaret for å følge Statsbyggs rutiner i eiendomsforvaltningen og at gjeldende lovverk følges. Forvalter godkjenner forvaltningsplanen.

Kilder

Kompleksrapport og bygningsrapport (Statsbygg) fra Finansdepartementets landsverneplan
Tilstandsrapport juni 2016 (Høyer Finseth)
Kulturhistorisk registrering (Arkitektskap as/dRofus)

https://www.politi.no/om_politiet/politihistorie/

<https://snl.no/tollvesen>

https://snl.no/Toll- og_avgiftsdirektoratet

<http://www.toll.no/no/om-tolletaten/kontakt-oss/alle-tollkontor/>

<http://www.riksantikvaren.no/Fredning/Fredninger/2014/Riksantikvaren-fredet-12-tollstasjoner>

<http://www.riksantikvaren.no/Prosjekter/Landsverneplaner/Sektorvise-landsverneplaner-og-fredningsvedtak/Finansdepartementet>

<http://digitaltmuseum.no/>

Forvalter: Gustav Lindskog (459 13 109, gustav.lindskog@statsbygg.no)

BILDE Polmak tollstasjon FOTOGRAF: Statsbygg

STATSBYGG

ADRESSE P.b. 8106 Dep. N-0032 Oslo

BESØKSADRESSE Biskop Gunnerus gate 6, 0155 Oslo

TLF. 815 55 045

NETT statsbygg.no

